

თბილისის სააპელაციო სასამართლო

ქ. თბილისი, ვრ. რობაქიძის გამზ. №7ა 0159; ტელ: 51 85 21/22/23; ფაქსი: 51 87 11; ელ-
გვერდი: www.tbappeal.court.ge; ელ. ფოსტა: tbappeal@court.ge

№38/1547-15

„03“ თებერვალი, 2016 წ.

გიორგი კლდიაშვილი

ქ. თბილისი, ნიაღვრის ქ. 4, ბინა 18

599 770 100

გეგზავნებათ, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა
პალატის 2016 წლის 22 იანვრის გადაწყვეტილების (განჩინების) ასლი.

განჩინების: განჩინების ასლი „18“ გვ.

თეა ტილინაშვილი

მოსამართლის თანაშემწე

საქმე # 330310015720450

საქმე 38/1547-15წ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით

22 იანვარი, 2016 წელი

ქ. თბილისი

ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემდეგი შემადგენლობით:

ნათია ქუთათელაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი)
მოსამართლეები: ქეთევან დუგლაძე
მერაბ ლომიძე

სხდომის მდივანი - ნათია ზანდუკელი

აპელანტები - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს მთავარი პროკურატურა

წარმომადგენლები - ნინო ქევიციანი, პაპუნა კერესელიძე

მოწინააღმდეგე მხარე - გიორგი კლდიაშვილი

წარმომადგენელი - ნიკოლოზ სიმონიშვილი

მესამე პირი - საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დავის საგანი - მორალური და მატერიალური ზიანის ანაზღაურება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება - თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილება

1. აპელანტების მოთხოვნა - თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილების გაუქმება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში.

**2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება:
გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:**

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და საქართველოს მთავარ პროკურატურას გიორგი კლდიაშვილის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისრათ მორალური ზიანის ანაზღაურება 2000 (ორი ათასი) ლარის ოდენობით. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და საქართველოს მთავარ პროკურატურას გიორგი კლდიაშვილის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისრათ მატერიალური ზიანის ანაზღაურება 1 180 (ათას ასოთხმოცი) ლარის ოდენობით (ტ-1; ს.ფ. 88-99).

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით:

2.1.1. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2014 წლის 12 დეკემბერს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა დააკავეს გიორგი კლდიაშვილი, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მეორე ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერების ან ასაფეთქებელი მოწყობილობის მართლსაწინააღმდეგო ტარება) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 14 დეკემბრის №10დ/7155-14 განჩინებით გიორგი კლდიაშვილის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით გამოყენებულ იქნა გირაო 1500 (ათას ხუთასი) ლარის ოდენობით. ამასთან, მოსარჩელე გათავისუფლდა დაკავებიდან. განჩინებაში აღნიშნულია, რომ ბრალდებულის დაკავებას საფუძვლად დაედო ვარაუდი მისი მიმალვის შესახებ. ბრალდებულის დაკავება განხორციელდა პოლიციის განყოფილებაში მაშინ, როდესაც ბრალდებულმა ნებაყოფლობით მიიღო მონაწილეობა საგამოძიებო მოქმედებებში, თავისი ნებით გამოცხადდა საგამოძიებო ორგანოში და დაიკითხა მოწმის სახით; აღნიშნული კი გამორიცხავდა დასაბუთებული ვარაუდის არსებობას ბრალდებულის შესაძლო მიმალვის თაობაზე, რადგან ბრალდებულმა იცოდა სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შესახებ და ამის მიუხედავად, მცდელობაც კი არ ჰქონია, თავი აერიდებინა საგამოძიებო მოქმედებებისთვის.

2.1.2. 2015 წლის 15 იანვარს თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ წინასასამართლო სხდომაზე გამოტანილ იქნა განჩინება გიორგი კლდიაშვილის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე.

2.1.3. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 15 იანვრის განჩინება საქართველოს მთავარი პროკურატურის მიერ გასაჩივრდა თბილისის სააპელაციო

სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიაში. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის 2015 წლის 23 იანვრის განჩინებით (საქმე №1გ-71) საჩივარი არ დაკმაყოფილდა იმ საფუძველზე, რომ ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი და სასამართლოს განჩინებით საქმის არსებით განხილვაზე დაშვებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა აშკარად არასაკმარისი იყო და ალბათობის მაღალი ხარისხით არ იძლეოდა საფუძველს ვარაუდისთვის, რომ გიორგი კლდიაშვილმა ჩაიდინა განზრახი დანაშაული.

2.1.4. 2014 წლის 12 დეკემბრის საადვოკატო მომსახურების ხელშეკრულების თანახმად, გიორგი კლდიაშვილმა ადვოკატ დავით კვაჭანტირაძის საადვოკატო მომსახურებისთვის ჰონორარის სახით გადაიხადა 1 180 ლარი.

2.1.5. მოსარჩელე გიორგი კლდიაშვილს, 2014 წლის 16 დეკემბრის განცხადების საფუძველზე, „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის“ დამფუძნებელთა გადაწყვეტილებით 2014 წლის 20 იანვრამდე შეუჩერდა დირექტორის უფლებამოსილება.

2.1.6. 2014 წლის 17 დეკემბერს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გაავრცელა განცხადება, რომლის მიხედვითაც გიორგი კლდიაშვილი 2014 წლის 12 დეკემბერს დააკავეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო ტარების ბრალდებით.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით:

2.2.1. სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად, ყველასთვის გარანტირებულია სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების და თვითმმართველობის ორგანოთა და მოსამსახურეთაგან უკანონოდ მიყენებული ზარალის სასამართლო წესით სრული ანაზღაურება შესაბამისად სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი თვითმმართველობის სახსრებიდან. კონსტიტუციის მე-18 მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, უკანონოდ დაკავებულ ან დაპატიმრებულ პირს აქვს კომპენსაციის მიღების უფლება.

სახელმწიფო ორგანოთა და მოსამსახურეთა მიერ უკანონოდ მიყენებული ზიანის სახელმწიფო სახსრებიდან ანაზღაურება აღიარებული და გარანტირებულია აგრეთვე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა შესახებ ევროპული კონვენციის მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტით - „თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება“.

ზემოაღნიშნული კონსტიტუციური პრინციპი განმტკიცებულია საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლში, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, პირს უფლება აქვს, სამოქალაქო/ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით მოითხოვოს და მიიღოს უკანონოდ ჩატარებული საპროცესო მოქმედებისა და უკანონო გადაწყვეტილების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. ნორმა შეიცავს ზოგადი ხასიათის დანაწესს, რომელიც განსაზღვრავს სახელმწიფოს ვალდებულებას, უკანონოდ

დაკავებულ, დაპატიმრებულ ან მსჯავრდებულ პირს შეუქმნას სამართლებრივი შესაძლებლობა, საჭიროების შემთხვევაში, გამოიყენოს კომპენსაციის მოთხოვნისა და მიღების უფლების განხორციელების ეფექტური და რეალური სამართლებრივი ნორმები.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 208-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სახელმწიფო ადმინისტრაციული ორგანოს, აგრეთვე მისი თანამდებობის პირის ან სხვა სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელებისას მიყენებული ზიანისათვის პასუხისმგებელია სახელმწიფო. ამავე კოდექსის 207-ე მუხლის მიხედვით კი, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისას გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი წესი.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ სახელმწიფო მოსამსახურე განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით არღვევს თავის სამსახურებრივ მოვალეობას სხვა პირთა მიმართ, მაშინ სახელმწიფო ან ის ორგანო, რომელშიც მოსამსახურე მუშაობს, ვალდებულია ანაზღაუროს ზიანი. განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის დროს მოსამსახურე სახელმწიფოსთან ერთად სოლიდარულად აგებს პასუხს; ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, რეაბილიტირებული პირისათვის უკანონო მსჯავრდების, სისხლის სამართლის პასუხისგებაში უკანონოდ მიცემის, აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის ან გაუსვლელელობის ხელწერილის უკანონოდ გამოყენების, პატიმრობის, ან გამასწორებელი სამუშაოების სახით ადმინისტრაციული სახდელის არასწორად დაკისრების შედეგად მიყენებული ზიანი ანაზღაურდება სახელმწიფოს მიერ მოკვლევის, წინასწარი გამოძიების, პროკურატურის ორგანოებისა და სასამართლოს თანამდებობის პირთა ბრალის მიუხედავად.

სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით მითითებული ნორმის თავისებურებას წარმოადგენს ის, რომ ზიანი ანაზღაურებას ექვემდებარება მიუხედავად ზიანის მიმყენებლის ბრალისა, ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის დაკმაყოფილებისთვის საკმარისია, დადგინდეს ქმედების უკანონობა და სახეზე იყოს პირის მარეაბილიტირებელი გარემოება. ამასთან, საგულისხმოა, რომ ზემოაღნიშნული ნორმები ანიჭებენ რა პირს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებას, არ განსაზღვრავენ მარეაბილიტირებელ გარემოებებს. შესაბამისად, კანონმდებელმა სასამართლოს მიანიჭა თავისუფლება ქმედების უკანონობისა და რეაბილიტაციის საფუძვლების შეფასებისას.

სასამართლომ განმარტა, რომ პირის მარეაბილიტირებელ გარემოებად უნდა იქნეს მიჩნეული მის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის განჩინების გამოტანა, ვინაიდან ამგვარი აქტი ადასტურებს, რომ პირს დანაშაული არ ჩაუდენია, რაც, თავის მხრივ, განაპირობებს მის უფლებებში აღდგენას - მის რეაბილიტაციას. რაც შეეხება ზემოაღნიშნული მუხლის მეორე კომპონენტს, ქმედების უკანონობას, არ უნდა შეფასდეს მხოლოდ კონკრეტული საპროცესო თუ მატერიალური ნორმის დარღვევის

დადგენით, პირს უნდა მიეცეს უფლებების აღდგენის ეფექტური შესაძლებლობა. მართალია, სისხლისსამართლებრივი დევნა და ბრალდებულის მიმართ გამოყენებული იძულების დონისძიებები ემსახურება სახელმწიფოს ლეგიტიმურ მიზანს, საზოგადოების, მისი კონკრეტული წევრის უსაფრთხოების დაცვას, ამასთან, უფლებამოსილი ორგანო წინასწარ ვერ განსაზღვრავს კონკრეტული საქმის შედეგს, ვინაიდან მტკიცებულებათა შეფასება გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისთვის საკმარისობის კუთხით წარმოადგენს სასამართლოს კომპეტენციას, თუმცა, პირს, რომლის მიმართაც შეწყდა სისხლისსამართლებრივი დევნა, უნდა მიეცეს შესაბამისი კომპენსაცია სახელმწიფოს მხრიდან მისი უფლებებში გაუმართლებელი ან/და გადაჭარბებული ჩარევისთვის.

დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ 2014 წლის 12 დეკემბერს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა დააკავეს გიორგი კლდიაშვილი, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მეორე ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერების ან ასაფეთქებელი მოწყობილობის მართლსაწინააღმდეგო ტარება) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის.

ამასთან, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 14 დეკემბრის №10დ/7155-14 განჩინებით გიორგი კლდიაშვილი გათავისუფლდა დაკავებიდან. განჩინებაში კი აღნიშნულია, რომ არ არსებობდა ბრალდებულის დაკავების სამართლებრივი საფუძველი, რადგან სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული მიმალვის საფრთხის შეფასებისას მნიშვნელოვანია, არსებობდეს ფაქტებისა და ინფორმაციის ერთობლიობა იმის დასასაბუთებლად, რომ პირი თავისუფლებაში ყოფნის დროს მიემალემა გამოძიებას. სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიება დაწყებულია სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, რაც გარდა თავისუფლების აღკვეთისა, ითვალისწინებს ისეთ სასჯელსაც, რაც თავისუფლების აღკვეთასთან არ არის დაკავშირებული და ბრალდებული მჭიდროდ არის დაკავშირებული სამართალწარმოების ქვეყანასთან. სწორედ ამ გარემოებების ერთობლიობა გამორიცხავდა ბრალდებულის მიმალვის ვარაუდს და არ იძლეოდა მისი დაკავების საფუძველს.

2015 წლის 15 იანვარს, თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ წინასასამართლო სხდომაზე გამოტანილ იქნა განჩინება გიორგი კლდიაშვილის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიის 2015 წლის 23 იანვრის განჩინებით (საქმე №1გ-71) კი საქართველოს მთავარი პროკურატურის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა იმ საფუძველით, რომ ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი და სასამართლოს განჩინებით საქმის არსებით განხილვაზე დაშვებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა აშკარად არასაკმარისი იყო და ალბათობის მაღალი ხარისხით არ იძლეოდა საფუძველს ვარაუდისთვის, რომ გიორგი კლდიაშვილმა ჩაიდინა განზრახი დანაშაული.

განსახილველ შემთხვევაში სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიმართ

გამოტანილი განჩინება წარმოადგენდა მორალური ზიანის ანაზღაურების საფუძველს, მით უფრო იმ პირობებში, რომ 2 დღის განმავლობაში ის იყო დაკავებული. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო (პაპონი საფრანგეთის წინააღმდეგ, 2002 წლის 25 ივლისი, §40) ხაზს უსვამს, რომ არსებობს ტანჯვის დონე, რომელიც გარდაუვალად უკავშირდება დაკავებას და თავისუფლების აღკვეთასთან დაკავშირებული სასჯელი

ყველა შემთხვევაში იწვევს სირთულეს და ტანჯვას. იქნეს ვერ ვიტყვით პირზე, რომელიც უკანონოდ და დაუსაბუთებლად არის დაპატიმრებული. ის არ არის ვალდებული, ითმინოს პატიმრობასთან დაკავშირებული დისკომფორტი, რაც გამოიხატება თუნდაც მთელი რიგი უფლებებითა და თავისუფლებებით სარგებლობის შეუძლებლობაში ან შეზღუდვაში. უკანონოდ დაპატიმრებული პირის პატიმრობაში ყოფნაა, როგორც ასეთი, უკანონობა, მიუხედავად იმისა, დაირღვევა თუ არა რეჟიმის რომელიმე მოთხოვნა. სასამართლოს მოსაზრებით, იგივე უნდა ითქვას მოსარჩელის გარკვეული პერიოდით დაკავებასა და ბრალდებულის სტატუსთან მიმართებაში.

მორალური ზიანის ანაზღაურების მოცულობას განსაზღვრავს სასამართლო მოსარჩელის მოთხოვნის საფუძველზე. მოსარჩელე უფლებამოსილია, სარჩელში მიუთითოს ფულადი თანხა, რომელსაც ის ითხოვს მიყენებული სულიერი თუ ფიზიკური ტკივილის კომპენსაციისათვის, მაგრამ ეს მოთხოვნა მოსარჩელის მხოლოდ მოსაზრებაა და ანაზღაურების მოცულობის განსაზღვრა სასამართლოს შეხედულებით უნდა გადაწყდეს. არაქონებრივი ურთიერთობები, თავისთავად, მოკლებულია რა ეკონომიკურ შინაარსს, არ გააჩნია ღირებულება, სწორედ ამიტომ ამგვარი ზიანის დამტკიცებისთვის კანონით დაცული უფლების დარღვევაც საკმარისია. მორალური ზიანი გულისხმობს ფიზიკურ და ზნეობრივ-ფსიქოლოგიურ ტანჯვას, რასაც პირი განიცდის ამათუიმ სიკეთის, უმეტესწილად არამატერიალურ ფასეულობათა ხელყოფით და მისი ანაზღაურების უმთავრეს ფუნქციას წარმოადგენს, დააკმაყოფილოს დაზარალებული, ზემოქმედება მოახდინოს ზიანის მიმყენებელზე და თავიდან აიცილოს პიროვნული უფლების ხელყოფა სხვა პირების მხრიდან.

მორალური ზიანის შეფასებისას, სასამართლომ მხედველობაში უნდა მიიღოს დაზარალებულის სუბიექტური დამოკიდებულება ასეთი ზიანის სიმძიმის მიმართ, ასევე, ობიექტური გარემოებები, რითაც შეიძლება მისი ამ კუთხით შეფასება. მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეიძლება დადგინდეს მორალური ზიანის არსებობა და მისი გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების კრიტერიუმები.

მორალური ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას, სასამართლო მხედველობაში იღებს დაზარალებულის ცხოვრების პირობებს (საოჯახო, ყოფითი, მატერიალური, ჯანმრთელობის მდგომარეობა, სოციალური სტატუსი, ასაკი და ა.შ.), ბრალის ხარისხს და სხვა გარემოებებს. ვინაიდან მორალური ზიანის ანაზღაურების შემთხვევაში არ ხდება ხელყოფილი უფლების სრული რესტიტუცია, კომპენსაციის მიზანია მორალური ზიანით გამოწვეული უხერხულობის, ტკივილების, ნეგატიური განცდების შემსუბუქება, დადებითი ემოციების გამოწვევა, რომელიც ეხმარება დაზარალებულს სულიერი გაწონასწორების მიღწევაში, სოციალურ ურთიერთობებში ჩართვაში, რაც მორალური (არაქონებრივი) ზიანის ანაზღაურების სატისფაქციურ

ფუნქციას შეადგენს.

ზიანის ანაზღაურების მოცულობასთან დაკავშირებით სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის პირველ ნაწილზე და განმარტა, რომ არაქონებრივი ზიანისათვის ფულადი ანაზღაურება შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს მხოლოდ კანონით ზუსტად განსაზღვრულ შემთხვევებში, გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. კანონი არ ადგენს მორალური ზიანის ოდენობას, რამდენადაც მორალური ზიანის ანაზღაურების კონკრეტული შემთხვევა ინდივიდუალურია, განპირობებულია მრავალი სხვადასხვა ფაქტორით. ამასთან, მორალური ზიანის მოცულობა სასამართლოს მიერ ქონებრივი ზიანის ანაზღაურებისაგან დამოუკიდებლად განისაზღვრება, როგორც დამდგარი ზიანის სიმძიმის, ისე ბრალის ხარისხის მიხედვით.

განსახილველ შემთხვევაში სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიმართ გამოტანილი განჩინება სისხლისსასამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე და 2014 წლის 14 დეკემბრის №10დ/7155-14 განჩინება ადასტურებდა მის უკანონო დაკავებას, 2015 წლის 15 იანვრის განჩინება კი - მოსარჩელის ბრალდებულის სტატუსის უკანონობას, რაც წარმოადგენს მორალური ზიანის ანაზღაურების საფუძველს. ამასთან, მოსარჩელის მიმართ მორალური ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას, სასამართლო ითვალისწინებს იმ გარემობას, რომ მოსარჩელე არის „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის“ დირექტორი და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გაავრცელა განცხადება მისი, როგორც ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო ტარების ბრალდებით დაკავების თაობაზე, რითაც ფაქტობრივად აღნიშნული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი გახდა საზოგადოებისთვის და რომელშიც აღნიშნულია, რომ გიორგი კლდიაშვილთან დაკავშირებული ინციდენტი შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტს“ შორის არსებულ თანამშრომლობაზე უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს, ასევე იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელეს მოუწია, განცხადებით მიემართა „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის“ დირექტორის უფლებამოსილების შეჩერების თაობაზე.

ზემოაღნიშნული მსჯელობისა და საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით, სასამართლომ სასარჩელო მოთხოვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების ნაწილში დააკმაყოფილა ნაწილობრივ: მოპასუხეებს გიორგი კლდიაშვილის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისრათ მორალური ზიანის სახით 2000 (ორი ათასი) ლარის გადახდა.

2.2.2. რაც შეეხება სასარჩელო მოთხოვნას მოპასუხეთათვის მატერიალური ზიანის სახით 1180 ლარის დაკისრების თაობაზე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ აღნიშნული მოთხოვნა საფუძვლიანი იყო და უნდა დაკმაყოფილებულიყო შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომელზედაც იგი ამყარებს

თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებით და ექსპერტთა დასკვნებით. ამავე მუხლის მეხამე ნაწილის თანახმად, გარემოებები, რომელიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება.

სასამართლომ მიუთითა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2009 წლის 27 აპრილის გადაწყვეტილებაზე (რამიშვილი და კობრიძე საქართველოს წინააღმდეგ), რომელშიც აღნიშნულია, რომ განმცხადებლის მიერ მოთხოვნილ ფულად კომპენსაციასა და კონვენციის დარღვევას შორის უნდა იყოს კონკრეტული მიზეზობრივი კავშირი. სრული კომპენსაციისთვის (restitutio in integrum) საჭირო თანხის ზუსტი გამოთვლა შეიძლება შეაფერხოს დარღვევით გამოწვეული ზიანის ბუნდოვანებამ. ასეთ შემთხვევაში, უნდა გადაწყდეს სამართლიანი დაკმაყოფილების საკითხი როგორც წარსულ, ასევე მომავალ ფულად ზარალთან მიმართებაში. ამ საკითხის გადაწყვეტა წარმოადგენს სასამართლოს დისკრეციას და უნდა იყოს ობიექტური.

განსახილველ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილია მატერიალური ზიანის დამადასტურებელი მტკიცებულებები. კერძოდ, საადვოკატო მომსახურების შესახებ 2014 წლის 12 დეკემბრის ხელშეკრულება, რომლის მიხედვითაც ადვოკატის ჰონორარი, რომელიც იცავდა მოსარჩელის უფლებებსა და ინტერესს სისხლის სამართლის საქმის მიმდინარეობისას, წარმოადგენდა 1 180 ლარს. მოსარჩელის უკანონო დაკავებისა და მის მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნის დაწყების გამო, იგი იძულებული იყო საკუთარი უფლებების ეფექტური დაცვისთვის მიემართა ადვოკატისთვის. შესაბამისად, სასამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია პირდაპირი მიზეზობრივი კავშირის არსებობა ფულად ზარალსა და მოპასუხეთა ქმედებას შორის.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ სასარჩელო მოთხოვნა მოცემულ ნაწილში ფაქტობრივ-სამართლებრივად დასაბუთებულად მიიჩნია და დააკმაყოფილა. მოპასუხეებს სოლიდარულად დაეკისრათ მოსარჩელისთვის მატერიალური ზიანის ანაზღაურება 1180 (ათას ას ოთხმოცი) ლარის ოდენობით.

3. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები:

საქართველოს მთავარი პროკურატურის სააპელაციო საჩივრის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები:

3.1.1. აპელანტი მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, პირი, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან

გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი. ამავე კოდექსის 1005-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, რეაბილიტირებული პირისათვის უკანონო მსჯავრდების, სისხლის სამართლის პასუხისგებაში უკანონოდ მიცემის, აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის უკანონოდ გამოყენების, ადმინისტრაციული პატიმრობის ან გამასწორებელი სამუშაოების სახით ადმინისტრაციული სახდელის არასწორად დაკისრების შედეგად მიყენებულ ზიანს აანაზღაურებს სახელმწიფო გამოძიების, პროკურატურის ორგანოებისა და სასამართლოს თანამდებობის პირთა ბრალის მიუხედავად. განზრახვისას ან უხეში გაუფრთხილებლობისთვის ეს პირები სახელმწიფოსთან ერთად სოლიდარულად აგებენ პასუხს.

აპელანტის განმარტებით, აღნიშნული მუხლების დეფინიცია ცხადყოფს, რომ პირს ზიანი უნდა მიადგეს ქმედების განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობის ბრალის ფორმით, ამასთან, განხორციელებულ ქმედებასა და დამდგარ შედეგს, ზიანს შორის უნდა არსებობდეს მიზეზობრივი კავშირი. ასევე, მოხელის უკანონო ქმედება, რომელმაც პირისთვის ზიანი გამოიწვია, უნდა გამომდინარეობდეს მოხელის სამსახურებრივი მდგომარეობიდან და იყოს ბრალეული, განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით და უნდა არსებობდეს პირდაპირი, და არა სავარაუდო მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის. აპელანტის მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში, აღნიშნულს ადგილი არ ჰქონდა.

3.1.2. აპელანტის განმარტებით, სისხლის სამართლებრივი დევნა და ბრალდებულის მიმართ გამოყენებული იძულების ღონისძიებები ემსახურება სახელმწიფოს ლეგიტიმურ მიზანს - საზოგადოების, მისი წევრების უსაფრთხოების დაცვას, ამასთან, წინასწარ ვერ განისაზღვრება კონკრეტული საქმის შედეგი, ვინაიდან მტკიცებულებათა შეფასება გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისთვის საკმარისობის კუთხით წარმოადგენს მხოლოდ სასამართლოს პრეროგატივას.

განსახილველ შემთხვევაში, სასარჩელო მოთხოვნას წარმოადგენს არამატერიალური (მორალური) ზიანის ანაზღაურება. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, არაქონებრივი ზიანისათვის ფულადი ანაზღაურება შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს მხოლოდ კანონით ზუსტად განსაზღვრულ შემთხვევებში, გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. მორალური ზიანის ანაზღაურებას ითვალისწინებს სამოქალაქო კოდექსის მე-18 მუხლი, რომელიც განსაზღვრავს იმ საფუძვლებს, რომლის დროსაც, პირს უფლება აქვს მოითხოვოს მორალური ზიანის ანაზღაურება. კანონი არ უთითებს მორალური ზიანის ოდენობაზე, მორალური ზიანის ანაზღაურების თითოეული შემთხვევა ინდივიდუალურია, დამოკიდებულია მრავალ სხვადასხვა პირობაზე, ამასთან, ზიანის ანაზღაურება სასამართლოს მიერ ფულადი ფორმით განისაზღვრება დამოუკიდებლად. მორალური ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას სასამართლო მხედველობაში იღებს, პირის სუბიექტურ დამოკიდებულებას მორალური ზიანის მიმართ და ობიექტურ გარემოებებს. ამ გარემოებათა შორისაა ასაკი, მატერიალური მდგომარეობა, საზოგადოებრივი აქტივობა,

ცხოვრების პრობები, ქონებრივი მდგომარეობა და სხვა.

მორალური ზიანის საკითხის განხილვისას, აპელანტი ფიქრობს, რომ სასამართლომ გარდა მოსარჩელის განმარტებისა და დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა, მხედველობასი უნდა მიიღოს ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სასამართლოს მიერ საქართველოსთან მიმართებით დადგენილი პრაქტიკა, კერძოდ: „ჯანიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“ საქმეზე, ბრალდებულისთვის წინასწარი პატიმრობის დაუსაბუთებლად გამოყენებისთვის, ევროპულმა სასამართლომ მომჩივანს მიანიჭა კომპენსაცია 600 (ექვსასი) ევროს ოდენობით. მომჩივანი წინასწარ პატიმრობაში იმყოფებოდა ერთი წელი. საბოლოოდ, მას ბრალი მოეხსნა. „კასრაძე საქართველოს წინააღმდეგ“ საქმეში, აღიარებულ იქნა კონვენციის მე-3 და მე-6 მუხლების დარღვევა. კონვენციის მე-6 მუხლი ეხებოდა მის მიმართ მიღებულ უკანონო განაჩენს, რის საფუძველზეც მსჯავრდებულმა პატიმრობაში გაატარა 7 წელი. კომპენსაციის სახით შეთავაზებულ იქნა 4 000 (ოთხი ათასი) ევრო. აპელანტი თანხის ოდენობასთან დაკავშირებით ასევე უთითებს საქართველოს სასამართლოების მიერ დადგენილ პრაქტიკაზე.

განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე გ. კლდიაშვილმა დროებითი მოთავსების იზოლატორში გაატარა 2 არასრული დღე და მისთვის საკომპენსაციო თანხა სასამართლომ განსაზღვრა 2 000 ლარის ოდენობით, რაც აპელანტის მოსაზრებით და სასამართლო პრაქტიკის გათვალისწინებით, შეუსაბამოდ მაღალ ოდენობას წარმოადგენს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე აპელანტი ითხოვს დაკმაყოფილდეს წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივარი, გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით უარი ეთქვას მოსარჩელეს სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სააპელაციო საჩივრის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები:

3.1.3. აპელანტს მიაჩნია, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება იურიდიულად არ არის საკმარისად დასაბუთებული, კერძოდ სასამართლოს მიერ ვერ იქნა დასაბუთებული თუ რატომ უნდა დაეკისროს მოპასუხე მხარეს მორალური ზიანის სახით 2000 ლარის და მატერიალური ზიანის სახით 1 180 ლარის გადახდა.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ სახელმწიფო მოსამსახურე განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით არღვევს თავის სამსახურეობრივ მოვალეობას სხვა პირთა მიმართ, მაშინ სახელმწიფო ან ის ორგანო, რომელშიც მოსამსახურე მუშაობს, ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი. განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის დროს მოსამსახურე სახელმწიფოსთან ერთად სოლიდარულად აგებს პასუხს;

მორალური ზიანის ანაზღაურების საფუძველები მოცემულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 18-ე მუხლში, ამ მუხლით გათვალისწინებული სიკეთის დაცვა ხორციელდება, მიუხედავად ხელმყოფის ბრალისა. ხოლო, თუ დარღვევა გამოწვეულია ბრალეული მოქმედებით, პირს შეუძლია მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურებაც. ზიანის ანაზღაურება შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს იმ მოგების სახით, რომელიც წარმოექმნა ხელმყოფს. აპელანტს მიაჩნია, რომ მოსარჩელის მიერ ვერ იქნა მითითებული თუ კონკრეტულად რაში გამოიხატება მორალური ზიანი, ასევე არ ყოფილა მითითებული მორალური ზიანის ანაზღაურების საფუძველი.

სასამართლოს მსჯელობით რეაბილიტირებული პირისათვის უკანონო მსჯავრდების, სისხლის სამართლის პასუხისგებაში უკანონოდ მიცემის, აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის ან გაუსვლელობის ხელწერილის უკანონოდ გამოყენების, პატიმრობის, ან გამასწორებელი სამუშაოების სახით ადმინისტრაციული სახდელის არასწორად დაკისრების შედეგად მიყენებული ზიანი ანაზღაურდება სახელმწიფოს მიერ მოკვლევის, წინასწარი გამოძიების, პროკურატურის ორგანოებისა და სასამართლოს თანამდებობის პირთა ბრალის მიუხედავად. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის დაკმაყოფილებისათვის საკმარისია დადგინდეს ქმედების უკანონობა და სახეზე იყოს მარეაბილიტირებელი გარემოება, აპელანტი არ ეთანხმება სასამართლოს ასეთი განმარტებას, ვინაიდან მოსარჩელისთვის თავისუფლების შეზღუდვა მოხდა კანონის შესაბამისად და საბოლოოდ პირის მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნის მარეაბილიტირებელი საფუძველით დამთავრების შემთხვევაშიც კი არ არსებობს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის კანონიერი საფუძველი, მართალია პირის მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნა შეწყდა, მაგრამ პოლიციის მოქმედებები სასამართლოს მიერ უკანონოდ არ ყოფილა ცნობილი, პირის რეაბილიტირებულად ცნობა არ ნიშნავს რომ საგამოძიებო მოქმედებები იყო უკანონო, აღნიშნული ღონისძიებების უკანონობის შესახებ არ არსებობს სასამართლო გადაწყვეტილება, ამ ღონისძიებებს აქვს მკაფიოდ განსაზღვრული მარეგლამენტირებელი საფუძველი, პოლიცია მოქმედებდა საკანონმდებლო აქტებით მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში.

რაც შეეხება გიორგი კლდიაშვილის დაკავების შესახებ 2014 წლის 17 დეკემბერს გავრცელებულ განცხადებაში არ იყო აღნიშნული, რომ იარაღი იყო არარეგისტრირებული. ამდენად ამ ნაწილში არასწორი ინფორმაციის გავრცელებას ადგილი არ ჰქონია.

4. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების დასაბუთება:

სასამართლო გაეცნო წარმოდგენილ სააპელაციო საჩივრებს, შეისწავლა საქმის მასალები, შეამოწმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილება უცვლელად უნდა დარჩეს გასაჩივრებულ ნაწილში, შემდეგ გარემოებებზე მითითებით:

სააპელაციო პალატა ეთანხმება და იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებებს და დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მიუთითებს მათზე და დამატებით აღნიშნავს შემდეგს:

ფაქტობრივი დასაბუთება:

4.1.1. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ 2015 წლის 10 თებერვალს გიორგი კლდიაშვილმა სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას და მოითხოვა:

- მოპასუხეებს მოსარჩელის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ მორალური ზიანის ანაზღაურება 10 000 (ათი ათასი) ლარის ოდენობით.

- მოპასუხეებს მოსარჩელის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ მატერიალური ზიანის ანაზღაურება 1180 (ათას ას ოთხმოცი) ლარის ოდენობით (ტ-1; ს.ფ. 1-16).

4.1.2. საქმის მასალებით ასევე დადგენილია, რომ 2014 წლის 12 დეკემბერს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა დააკავეს გიორგი კლდიაშვილი, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მეორე ნაწილით (ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალის, ფეთქებადი ნივთიერების ან ასაფეთქებელი მოწყობილობის მართლსაწინააღმდეგო ტარება) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის (ტ-1; ს.ფ. 18-22).

4.1.3. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 14 დეკემბრის №10დ/7155-14 განჩინებით გიორგი კლდიაშვილის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით გამოყენებულ იქნა გირაო 1500 (ათას ხუთასი) ლარის ოდენობით. ამასთან, მოსარჩელე გათავისუფლდა დაკავებიდან. განჩინებაში აღნიშნულია, რომ ბრალდებულის დაკავებას საფუძვლად დაედო ვარაუდი მისი მიმალვის შესახებ. ბრალდებულის დაკავება განხორციელდა პოლიციის განყოფილებაში მაშინ, როდესაც ბრალდებულმა ნებაყოფლობით მიიღო მონაწილეობა საგამომიებო მოქმედებებში, თავისი ნებით გამოცხადდა საგამომიებო ორგანოში და დაიკითხა მოწმის სახით. აღნიშნული კი გამორიცხავდა დასაბუთებული ვარაუდის არსებობას ბრალდებულის შესაძლო მიმალვის თაობაზე, რადგან ბრალდებულმა იცოდა სისხლის სამართლის საქმის წარმოების შესახებ და ამის მიუხედავად მცდელობასაც კი არ ჰქონია ადგილი თავი აერიდებინა საგამომიებო მოქმედებებისთვის.

სასამართლომ მიუთითა, რომ ადგილი ჰქონდა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 171-ე მუხლის არსებით დარღვევას, რაც, იმავე კოდექსის 176-ე მუხლის საფუძველზე, წარმოადგენდა დაკავებულის გათავისუფლების საფუძველს (ტ-1; ს.ფ. 18-

22).

4.1.4. 2015 წლის 15 იანვარს, თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ წინასასამართლო სხდომაზე გამოტანილ იქნა განჩინება გიორგი კლდიაშვილის მიმართ სისხლისსასამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე (ტ-1; ს.ფ. 23).

4.1.5. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 15 იანვრის წინასასამართლო სხდომაზე მიღებული განჩინება საქართველოს მთავარი პროკურატურის მიერ გასაჩივრდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიაში.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიის 2015 წლის 23 იანვრის განჩინებით (საქმე №1გ-71) საჩივარი არ დაკმაყოფილდა იმ საფუძველით, რომ ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი და სასამართლოს განჩინებით საქმის არსებით განხილვაზე დაშვებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა აშკარად არასაკმარისი იყო და ალბათობის მაღალი ხარისხით არ იძლეოდა საფუძველს ვარაუდისთვის, რომ გიორგი კლდიაშვილმა ჩაიდინა განზრახი დანაშაული (ტ-1; ს.ფ. 24-25).

4.1.6. 2014 წლის 12 დეკემბრის საადვოკატო მომსახურების ხელშეკრულების თანახმად, გიორგი კლდიაშვილმა ადვოკატ დავით კვაჭანტირაძის საადვოკატო მომსახურებისთვის ჰონორარის სახით გადაიხადა 1180 ლარი (ტ-1; ს.ფ. 26-29; ს.ფ. 31; ს.ფ. 30).

4.1.7. გიორგი კლდიაშვილს 2014 წლის 16 დეკემბრის განცხადების საფუძველზე „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის“ დამფუძნებელთა გადაწყვეტილებით 2014 წლის 20 იანვრამდე შეუჩერდა დირექტორის უფლებამოსილება (ტ-1; ს.ფ. 24-25).

4.1.8. 2014 წლის 17 დეკემბერს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გაავრცელა განცხადება, რომლის მიხედვითაც გიორგი კლდიაშვილი 2014 წლის 12 დეკემბერს დააკავეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო ტარების ბრალდებით (ტ-1; ს.ფ. 35-37).

სამართლებრივი დასაბუთება:

4.2.1. სააპელაციო სასამართლო იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნებს საქმის სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სამართლებრივი თვალსაზრისით სწორად შეაფასა საქმესთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებები; თავის მხრივ, აპელანტებმა სააპელაციო საჩივარში ვერ გააქარწყლეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გაკეთებული სამართლებრივი დასკვნები, ვერ მიუთითეს და ვერ წარმოადგინეს ისეთი არგუმენტები, რომლებზე დაყრდნობითაც შესაძლებელი იქნებოდა საქმეზე დადგენილი ფაქტების

სხვაგვარი სამართლებრივი შეფასება.

4.2.2. სააპელაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს მოსაზრებას ზიანის ანაზღაურების სამართლებრივი წინაპირობების არარსებობის თაობაზე და თავის მხრივ აღნიშნავს შემდეგს: მიყენებული ზიანის კომპენსირების უფლება მიეკუთვნება კონსტიტუციით დაცულ უფლებათა კატეგორიას, საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-9 პუნქტი ადგენს: ყველასთვის გარანტირებულია სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების და თვითმმართველობის ორგანოთა და მოსამსახურეთაგან უკანონოდ მიყენებული ზარალის სასამართლო წესით სრული ანაზღაურება შესაბამისი სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი თვითმმართველობის სახსრებიდან.

ზიანის ანაზღაურების თვალსაზრისით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის“ ევროპული კონვენცია, რომლის მე-7 ოქმზე მიერთებით, საქართველოს სახელმწიფომ დაადასტურა საკუთარი ნება მოქმედი კანონმდებლობის ან დადგენილი პრაქტიკის შესაბამისად უზრუნველყოს ყველა იმ პირის კომპენსირება, რომელიც მსჯავრდებულია სისხლის სამართლის დანაშაულისათვის, თუმცა შემდგომში მისი ეს მსჯავრდება გაუქმდა, ან პირი გათავისუფლდა სასჯელის მოხდისაგან, რამდენადაც ახალმა და ახლად გამოვლენილმა გარემოებებმა ცხადყო, რომ მართლმსაჯულება განხორციელდა არაჯეროვნად.

საქართველოს კონსტიტუციისა და ევროპული კონვენციის მოთხოვნათა პარალელურად ასევე მნიშვნელოვანია ის საკანონმდებლო დანაწესი, რომელიც ადგენს პირის უფლებას უკანონო მსჯავრდების/ბრალდების პირობებში დაექვემდებაროს კომპენსირებას.

4.2.3. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის XIV თავის დებულებებით დადგენილია სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა მისი ორგანოების მიერ მიყენებული ზიანისათვის. კერძოდ, კოდექსის 208-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სახელმწიფო ადმინისტრაციული ორგანოს, აგრეთვე მისი თანამდებობის პირის ან სხვა სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელებისას მიყენებული ზიანისათვის პასუხისმგებელია სახელმწიფო. ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს ზიანის მიმყენებელი ქმედება არსებითად არ განსხვავდება კერძო პირის ანალოგიური ქმედებისაგან, კოდექსის 207-ე მუხლით განსაზღვრულ იქნა კერძო სამართალში დადგენილი პასუხისმგებლობის ფორმებისა და პრინციპების გავრცელება სახელმწიფოს პასუხისმგებლობის შემთხვევებზეც, რაც გამოიხატა პასუხისმგებლობის სახეების დადგენით სამოქალაქო კოდექსზე მითითებით, იმ გამონაკლისის გარდა, რაც თავად ამ კოდექსით არის გათვალისწინებული.

პალატა, პირველ რიგში, განმარტავს, რომ სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა მისი ორგანოებისა და მუშაკების მიერ მიყენებული ზიანისთვის ემსახურება ერთადერთი მიზნის მიღწევას, კერძოდ, როგორც ადამიანის უფლებების, ისე სახელმწიფოს

ინტერესების დაცვას. ხოლო აღნიშნული მიზნის მიღწევის სამართლებრივი საშუალებებია საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით და ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით განმტკიცებული ნორმები. სახელმწიფო ორგანოთა და მოსამსახურეთა მიერ უკანონოდ მიყენებული ზიანის სახელმწიფო სახსრებიდან ანაზღაურება, ასევე, აღიარებული და გარანტირებულია ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა შესახებ ევროპული კონვენციის მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტით - „თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება“.

4.2.4. მოცემულ შემთხვევაში, აპელანტები აპელირებენ იმ გარემოებაზე, რომ გიორგი კლდიაშვილის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნა მიმდინარეობდა კანონის შესაბამისად, სახეზე არ არის თანამდებობის პირის უკანონო და დაუსაბუთებელი ქმედება და საბოლოოდ, პირის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის მარეაბილიტირებელი საფუძვლით დამთავრების შემთხვევაშიც, არ არსებობს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის კანონიერი საფუძველი. პალატა არ ეთანხმება ზემოთ მითითებულ მსჯელობას და საჭიროდ მიიჩნევს, დეტალურად მიმოიხილოს სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის მარეგულირებელი კანონმდებლობა, რათა განისაზღვროს კანონისმიერი წინაპირობები, რომლებიც პირს ანიჭებს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებას და შესაბამისად, იძლევა ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას.

პალატა მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005-ე მუხლზე და განმარტავს, რომ ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება წარმოიშობა, თუ არსებობს ზიანის მიყენებისათვის პასუხისმგებლობის დაკისრების პირობები. ამ პირობად, აღნიშნული მუხლი ზოგად შემთხვევაში, ადგენს ზიანის მიმყენებელი პირის ბრალს, კერძოდ, განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით ჩადენილ ქმედებას, ხოლო ამავე მუხლითვეა დადგენილი გამონაკლისი შემთხვევა ისეთ კონკრეტულ გარემოებასთან მიმართებით, როგორცაა რეაბილიტირებული პირისათვის უკანონო მსჯავრდების, სისხლის სამართლის პასუხისმგებაში უკანონოდ მიცემა, აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის ან გაუსვლელლობის ხელწერილის უკანონოდ გამოყენება, პატიმრობის ან გამასწორებელი სამუშაოების სახით ადმინისტრაციული სახდელის არასწორად დაკისრება. განსახილველ შემთხვევაში, სწორედ, აღნიშნული შემთხვევაა სახეზე.

აპელანტები აპელირებენ იმ გარემოებაზე, რომ მოხელის უკანონო ქმედება, რომელმაც პირისთვის ზიანი გამოიწვია, უნდა გამომდინარეობდეს მოხელის სამსახურებრივი მდგომარეობიდან და უნდა იყოს ბრალეული, განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით და უნდა არსებობდეს პირდაპირი და არა სავარაუდო მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის. პალატა ვერ დაეთანხმება აპელანტების აღნიშნულ მსჯელობას და ხაზს უსვამს იმ გარემოებას, რომ სამოქალაქო კოდექსის 1005-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სახელმწიფოს წარმომადგენლის ქმედებაში ბრალის არსებობის განსაზღვრა არ არის აუცილებელი პირობა იმისთვის, რომ დაზარალებულმა პირმა მოითხოვოს მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. დასახელებული ნორმა ცალსახად ადგენს, რომ ზიანის ანაზღაურების

მაველდებულელებელი გარემოება წარმოიშობა, თუ პირის მიმართ ადგილი ჰქონდა უკანონო მსჯავრდებას ან სისხლის სამართლის პასუხისგებაში უკანონოდ მიცემას, ან აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის ან გაუსვლელლობის ხელწერილის უკანონოდ გამოყენებას და ამავე დროს მიუთითებს, რომ ზიანი ანაზღაურდება შესაბამის პირთა (გამომძიების, პროკურატურის ორგანოებისა და სასამართლოს თანამდებობის პირთა) ბრალის მიუხედავად. შესაბამისად, აღნიშნული ნორმა უშვებს შესაძლებლობას, რომ ზიანის მიმყენებლის ქმედება იყოს უკანონო, მაგრამ სახეზე არ იყოს მისი ბრალი, კერძოდ, გამოხატული განზრახი ქმედებით ან უხეში გაუფრთხილებლობით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ 2015 წლის 15 იანვარს თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ წინასასამართლო სხდომაზე გამოტანილ იქნა განჩინება გიორგი კლდიაშვილის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე. მეტიც, აღკვეთის ღონისძიების თაობაზე მიღებულ განჩინებაში სასამართლომ მიუთითა, რომ გიორგი კლდიაშვილის დაკავებისას ადგილი ჰქონდა კანონის დარღვევას, რაც მისი დაკავებიდან გათავისუფლების საფუძველი გახდა (ტ-1; ს.ფ. 23).

ასეთ პირობებში, თბილისის სააპელაციო სასამართლო იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამართლებრივ შეფასებებს და თვლის, რომ პირს, რომლის მიმართაც დადგა გამამართლებელი განაჩენი (კონკრეტულ შემტხვევაში, შეწყდა სისხლისსამართლებრივი დევნა), უნდა მიეცეს შესაბამისი კომპენსაცია სახელმწიფოს მხრიდან, მის უფლებებში გაუმართლებელი ან/და გადაჭარბებული ჩარევისათვის.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, არაქონებრივი ზიანისათვის ფულადი ანაზღაურება შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს მხოლოდ კანონით ზუსტად განსაზღვრულ შემთხვევაში, გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. სამოქალაქო კოდექსის მე-18 მუხლი განსაზღვრავს იმ საფუძვლებს, რომლის ხელყოფის დროს პირს უფლება აქვს მოითხოვოს მორალური ზიანის ანაზღაურება; მითითებული მუხლით დაცულ სიკეთეს მიეკუთვნება პირის სახელი, პატივი, ღირსება, პირადი ცხოვრების საიდუმლოება, პირადი ხელშეუხებლობა, საქმიანი რეპუტაცია და გამოსახულება.

სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სისხლისსამართლებრივი დევნა, პირის პასუხისმგებლობაში მიცემა, მის მიმართ აღკვეთის ღონისძიებების გამოყენება ყოველთვის იწვევს ნეგატიურ განცდებს, ღირსებისა და რეპუტაციის შელახვას, სტრესს, რაც ზემოაღნიშნული მუხლის საფუძველზე წარმოშობს შესაძლებლობას ხელყოფილი უფლებების რესტიტუციის მიზნით მოთხოვნილი იყოს არაქონებრივი ზიანის ანაზღაურება. სააპელაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს ადმინისტრაციული ორგანოების პოზიციას კომპენსაციის ოდენობასთან დაკავშირებით და მიიჩნევს, რომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სასამართლოს მხრიდან მორალური ზიანის მოცულობის განსაზღვრა ხდება გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. მორალური ზიანის განსაზღვრისას სასამართლო მხედველობაში იღებს

დაზარალებულის სუბიექტურ დამოკიდებულებას, ობიექტურ გარემოებებს, როგორცაა დაზარალებულის ცხოვრების პირობები, ჯანმრთელობის მდგომარეობა, ასაკი და ა.შ. სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო საჩივრები არ შეიცავს მითითებას იმ გარემოებებზე, რაც დაადასტურებდა ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების შეფასების პროცესში სასამართლოს გადაჭარბებულ მიდგომას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სააპელაციო სასამართლო თვლის, რომ სააპელაციო საჩივრებში წარმოდგენილი მოსაზრებები ვერ ასაბუთებენ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონშეუსაბამობას, რის გამოც სააპელაციო საჩივრები არ უნდა დაკმაყოფილდეს და უცვლელად დარჩეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

5.1. პალატას მიაჩნია, რომ სასამართლომ საქმე განიხილა საპროცესო დარღვევების გარეშე, სწორად დაადგინა საქმეზე ფაქტობრივი გარემოებები და სწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა მათ. შესაბამისად, სახეზე არ არის გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, რის გათვალისწინებითაც სააპელაციო საჩივრები არ უნდა დაკმაყოფილდეს და უცვლელად უნდა დარჩეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილება.

6. საპროცესო ხარჯები

6.1. „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „უ“ პუნქტის საფუძველზე, აპელანტები გათავისუფლებულნი არიან სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან.

სარეზოლუციო ნაწილი:

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, მე-12 მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე, 372-ე, 386-ე, 390-ე, 397-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქართველოს მთავარი პროკურატურის და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სააპელაციო საჩივრები არ დაკმაყოფილდეს;

2. უცვლელად დარჩეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 23 ივნისის გადაწყვეტილება გასაჩივრებულ ნაწილში;

